

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Jordbruksverket

Yttrande över förslag till nya föreskrifter om producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer inom fiskeri- och vattenbruksnäringen

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Föreskrifterna innehåller regler om hur en producentorganisation samt en sammanslutning ska gå till väga för att bli erkända. I föreskrifterna regleras även vilka dokument en erkänd producentorganisation eller sammanslutning behöver lämna in och vad dessa dokument behöver innehålla. Den reglering som görs i föreskrifterna är i stor utsträckning en komplettering till de EU-förordningar som reglerar producentorganisationer och sammanslutningar i de fall de övergripande reglerna saknar vissa detaljer som är nödvändiga för att regelverket ska vara tydligt för de som berörs.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft under år 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Yrkesfiskare och vattenbrukare kan samarbeta och utbyta kunskap på flera olika sätt bland annat genom producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer. Dessa kan bildas på initiativ av fiskeri- och vattenbruksproducenter. Organisationerna är viktiga för att uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken och för den gemensamma marknadsordningen. För att säkerställa att organisationerna har rätt förutsättningar att stödja utvecklingen av den gemensamma fiskeripolitiken och den gemensamma marknadsordningen finns regler om erkännande. Med dessa regler tillförsäkras att organisationerna kan verka för genomförandet av målen. De erkända organisationerna ska lämna in produktions- och saluföringsplaner till den behöriga nationella myndigheten för godkännande. När planen har godkänts ska den genomföras. Planerna ska bland annat innehålla de åtgärder som behövs för att organisationerna ska kunna uppfylla sina mål. Genomförandet av planerna kontrolleras i samband med att organisationerna lämnar in sina årsrapporter.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

En alternativ lösning till att ha med den här regleringen i föreskrifterna är att ge ut information om att regelverken finns och vilken funktion de har. Informationen skulle då vara skild från föreskrifterna vilket innebär en risk för att de som berörs av föreskrifterna skulle missa att ta del av den informationen. En sådan lösning skulle därför inte vara tillfredsställande och det skulle inte heller åtgärda otydligheten i föreskrifterna. Jordbruksverket bedömer därför att det inte finns några lämpliga alternativa lösningar.

Förslagsställaren konstaterar att om reglerna togs bort från föreskrifterna skulle konsekvenserna av dem försvinna. Det skulle medföra en risk för en försämrad hållbarhet inom branscherna överlag. Det skulle i sin tur påverka möjligheterna till att bedriva verksamhet inom branscherna negativt.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar är bristfällig och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det finns tre EU-förordningar som reglerar producentorganisationer och sammanslutningar inom fiskeri- och vattenbruksnäringen. I EU-förordning finns den huvudsakliga regleringen av producentorganisationer och sammanslutningar. I den förordningen finns det bland annat bestämmelser om hur producentorganisationer och sammanslutningar kan bildas, vilka mål de ska verka mot och hur de ska verka mot de aktuella målen.

EU:s förordningar innehåller regler för hur en produktions- och saluföringsplan ska se ut och när de ska lämnas in till behörig nationell myndighet. Förordningarna innehåller formaliaregler kring hur ansökan om erkännande och återkallelse av erkännande ska hanteras. Det finns även en rekommendation från EU om utformandet av produktions- och saluföringsplanerna. Den rekommendationen har använts som utgångspunkt för de delarna av föreskrifterna som kopplar an till produktions- och saluföringsplanerna och deras genomförande. På nationell nivå finns också förordningar om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen där Jordbruksverket pekas ut som ansvarig för hanteringen av erkännanden av organisationer samt produktions- och saluföringsplanerna. På nationell nivå finns även lag om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Den redan existerande föreskriftsregleringen kring producentorganisationer inom fiskeri- och vattenbruksnäringen behöver kompletteras med regler om sammanslutningar. Eftersom de nuvarande föreskrifterna har en delvis föråldrad utformning görs ett nytryck av föreskrifterna i stället för ett omtryck av redan existerande föreskrifter. Föreskrifterna innehåller regler om hur en producentorganisation samt en sammanslutning ska gå till väga för att bli erkända. I föreskrifterna regleras även vilka dokument en erkänd producentorganisation eller sammanslutning behöver lämna in och vad dessa dokument behöver innehålla. Den reglering som görs i föreskrifterna är i stor utsträckning en komplettering till de EU-förordningar som reglerar producentorganisationer och sammanslutningar i de fall de övergripande reglerna saknar vissa detaljer som är nödvändiga för att regelverket ska vara tydligt för de som berörs. Nationella regler behövs även för att konkretisera och förtydliga vissa EU-regler så att det blir enklare att följa reglerna.

Regelrådet finner inte någon anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning angående förslagets överensstämmelse med EU-rätten.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Först när de nya föreskrifterna träder i kraft kommer det att finnas tydliga regler kring hur producentorganisationer ska agera om de önskar bilda en sammanslutning. Vissa producentorganisationer har uttryckt att de överväger att försöka bilda en sammanslutning. Utifrån det bedöms det som lämpligt att föreskrifterna träder i kraft under 2024. Information om föreskrifternas ikraftträdande och eventuellt även huvudsakliga ändringar i föreskrifterna bör kommuniceras särskilt till producentorganisationerna. Samråds- och remissinstanser kommer att informeras via e-post.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

De företag som berörs är de som är medlemmar i en erkänd producentorganisation. I konsekvensutredningen uppges att erkända producentorganisationerna som finns har sammanlagt 399 medlemmar. Producentorganisationer får endast bildas av producenter av fiskeri- respektive vattenbruksprodukter. Jordbruksverket gör bedömningen att samtliga medlemmar i producentorganisationerna är att bedöma som företag. Antalet företag som berörs av regleringen blir därmed 399. Endast producenter av fiskeriprodukter respektive vattenbruksprodukter får bilda producentorganisationer. Sammanslutningar ska bildas på initiativ av erkända producentorganisationer. De branscher som berörs av föreskrifterna är fiskerinäringen och vattenbruksnäringen. De flesta företag som är verksamma inom de aktuella branscherna är mindre företag. Lönsamheten inom de berörda branscherna är generellt sett låg. Utöver det är möjligheterna till expansion inom fisket är begränsade på grund av de fiskekvoter som finns. Sett till storleken på de företag som sökte stöd inom havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 så klassificerades 247 av 377 sökande företag som mikroföretag och 90 av 377 klassificerades som små företag. Med hänsyn till dessa omständigheter bedöms det som rimligt att den övervägande delen av de företag som är medlemmar i en producentorganisation är antingen mikro- eller små företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens beskrivning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Föredragshållaren har beräknat administrativa kostnader med hjälp av en formel som lyder (Population x Frekvens x (Minuter x (Timlön/60) + ev. extern kostnad). Kalkyler och förutsättningar för beräkningar anges i remissen på sidan 50-51.

Administrativa kostnader har beräknats och summerats för följande områden:

Ansökan om erkännande av

- producentorganisation blir 2 260 kr per år.
- sammanslutning av producentorganisationer blir 1 130 kr per år.
- produktions- och saluföringsplaner blir 479 120 kr per år
- inlämnande av årsrapporter blir 479 120 kr per år.
- för ansökningar om särskilda skäl administrativa bördan blir 942 kr per år.

Regelrådet finner att beskrivningen av de administrativa kostnaderna är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Förslagsställarens bedömning är att den föreslagna regleringen inte medför några ytterligare förändringar för företagens verksamheter utöver det som redovisas i övriga delar av konsekvensutredningen. Vidare bedöms att regleringen inte kommer att medföra några kostnadsmässiga konsekvenser för de som berörs av regelverket utöver de som redovisas i övriga delar av konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av verksamhetspåverkan och andra kostnader är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Av konsekvensutredningen går att utläsa att den föreslagna regleringen inte bedöms ha någon påverkan på antalet företag inom de berörda branscherna som är fiskeri- och vattenbruksbranscherna. Regleringen skapar inga ytterligare krav som företagen måste uppfylla för att kunna ta sig in på marknaden då det är fullt möjligt att bedriva ett företag inom de aktuella branscherna utan att vara medlem i en organisation. I den föreslagna regleringen finns det vissa krav som ett företag måste uppfylla för att vara medlem i en erkänd organisation. Erkända organisationer har enligt vissa undantag från konkurrensreglerna enligt EUF-fördraget. Det innebär att erkännandet i sig har påverkan på konkurrensförhållandena på de aktuella marknaderna. Det medför att de företag som är medlemmar i en erkänd organisation i sin tur får vissa konkurrensfördelar gentemot företag som inte är medlemmar i en erkänd organisation. Konkurrensfördelarna är exempelvis kopplade till avtal och förfaranden som avser produktion eller försäljning av produkter samt ökade möjligheter att ta del av stöd från havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Förslagsställaren bedömer att den föreslagna regleringen inte bedöms ha någon påverkan på antalet företag inom de aktuella branscherna men det är sannolikt att den kan ha en viss påverkan på antalet företag som har för avsikt att gå med i en erkänd organisation. Den påverkan kommer dock endast att beröra företag som redan är aktiva inom de aktuella branscherna och bedöms inte vara av sådan karaktär att den i sig kan resultera i att företag som redan är aktiva inom de aktuella branscherna och inte är medlemmar i en organisation kommer att lämna marknaden. Med hänsyn till att påverkan från den föreslagna regleringen bedöms sakna effekter på antalet företag inom de aktuella branscherna bedöms den inte heller påverka antalet företag som är aktiva inom andra branscher eller i andra länder. Det finns inte någon reglering i föreskrifterna om hur företagen får prissätta sina varor eller hur de får sälja eller marknadsföra dem.

Den föreslagna regleringens effekt på företagens förmåga att konkurrera bedöms som mycket begränsad. Med hänsyn till att den föreslagna regleringen som mest bedöms ha mycket begränsade effekter på företagens förmåga att konkurrera bedöms den påverkan som skapas inom branschen, mellan andra branscher samt mellan andra länder vara försumbar.

Medlemskapet i en organisation är därmed förknippat med vissa kostnader. Med hänsyn till att de flesta företag inom de aktuella branscherna är mindre företag och att lönsamheten inom branscherna som regel är låg finns en viss risk att möjligheten att vara medlem i en organisation försvåras för företag med små ekonomiska marginaler. Delar av produktions- och saluföringsplanerna syftar till att möta marknadens efterfrågan och skapa nya kommersiella möjligheter. Detta kan medföra en ändrad efterfrågan på produkter vilket i viss mån kan medföra ökade incitament för medlemmar att stanna kvar på marknaden. De konstaterade effekterna bedöms dock vara av mycket begränsad karaktär. Den föreslagna regleringen bedöms därmed inte ha någon direkt påverkan på företagets incitament till att konkurrera på marknaden. Med hänsyn till att den föreslagna regleringen som mest bedöms ha mycket begränsade effekter på företagets incitament till att konkurrera på marknaden bedöms den påverkan som skapas inom branschen, mellan andra branscher samt mellan andra länder vara försumbar.

Delar av produktions- och saluföringsplanerna kan det också medföra en viss förändring för konsumenterna genom ökade valmöjligheter vilket i sin tur kan leda till förändrade konsumtionsbeteenden. Jordbruksverket bedömer att det finns en möjlighet att den föreslagna regleringen kan leda till att konsumenterna får ett mer säsongsbundet utbud av produkter och att nya produkter kan släppas ut på marknaden. Det här skulle i sin tur kunna leda till förändrade konsumtionsmönster. Eftersom i vart fall delar av organisationernas infiskning alternativt produktion sker i Sverige kan det även medföra att konsumenterna handlar mer svenska varor. Att de företag som är medlemmar i en organisation kan få bättre förutsättningarna att sälja sina varor jämfört med företag som inte är medlemmar skulle kunna få en begränsad påverkan på konkurrensen inom de berörda branscherna. Med hänsyn till att den eventuella påverkan från den föreslagna regleringen som mest bedöms ha begränsade effekter på konsumenternas valmöjligheter och konsumtionsbeteenden bedöms den påverkan som skapas mellan andra branscher samt mellan andra länder vara försumbar. Sammanfattningsvis, konstaterar förslagsställaren, att den föreslagna regleringens påverkan på företagets konkurrensförhållanden bedöms som mycket begränsad.

Regelrådet finner att förslagsställaren har beskrivit hur regleringen påverkar konkurrensförhållandena.

Regelrådet finner att beskrivningen av konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslaget leder inte till någon ytterligare påverkan på berörda företag än vad som redan redovisats i övriga delar av konsekvensutredningen uppger förslagsställaren.

Regelrådet finner att beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Enligt konsekvensutredningen är det sannolikt att mikro- och små företag är den mest vanliga typen av företag inom producentorganisationerna och följaktligen även inom eventuella sammanslutningar av producentorganisationer. Enligt EU-förordning ska hänsyn tas till småskaliga producenter. Vid framtagandet av föreskrifterna har det funnits en stor medvetenhet om detta och den generella målsättningen har varit att de regler som föreslås ska vara anpassade till de försättningar som vanligtvis finns hos mindre företag. Ett exempel på reglering i föreskrifterna där särskild hänsyn tagits till mindre företag är bestämmelserna om hur omfattande bruttoförsäljning av fiskeri- och vattenbruksprodukter en producentorganisation respektive en sammanslutning behöver uppfylla för att bli erkänd. Här har ett så lågt belopp som möjligt valts för att i så stor utsträckning som det är möjligt med hänsyn till de aktuella EU-reglerna möjliggöra för mindre företag att gå samman och bilda en producentorganisation.

Regelrådet finner att beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Sammantaget finner Regelrådet att förslagsställaren har beskrivit alla del aspekter godtagbart. Föreskrifterna innehåller regler om hur en producentorganisation samt en sammanslutning ska gå till väga för att bli erkända inom fiskeri- och vattenbruk. Konsekvenserna av förslaget och hur organisationer ska gå tillväga finns beskrivna i förslaget.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 22 april 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande